

ALEJANDRO ZAMBRA

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ

Η Ιδρωτική Ζωή

των δέντρων

Η ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΔΕΝΤΡΩΝ

Τίτλος πρωτοτύπου: *La vida privada de los árboles*

Πρώτη έκδοση στα ισπανικά από τον εκδοτικό οίκο Editorial Anagrama S.A.

© Alejandro Zambra, 2007

© για την ελληνική έκδοση Εκδόσεις Ίκαρος, 2017

Μετάφραση από τα ισπανικά: Αχιλλέας Κυριακίδης

Τυπογραφική επιμέλεια: Αχιλλέας Κυριακίδης

Σχεδιασμός - Εικονογράφηση εξωφύλλου: Χρήστος Κούρτογλου

Στοιχειοθεσία - Σελιδοποίηση: Εκδόσεις Ίκαρος

Εκτύπωση: Μητρόπολις Α.Ε.

Βιβλιοδεσία: Ι. Μπουντάς - Π. Βασιλειάδης Ο.Ε.

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με το ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, της σελιδοποίησης, του εξωφύλλου και γενικότερα όλης της αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν.2121/1993.

Πρώτη έκδοση: Φεβρουάριος 2017

ISBN 978-960-572-142-8

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ • ΒΟΥΛΗΣ 4, 105 62 ΑΘΗΝΑ • Τ: 210 3225152 • www.ikarosbooks.gr

Alejandro Zambra

Η ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΔΕΝΤΡΩΝ

Μετάφραση - Σημειώσεις
Αχιλλέας Κυριακίδης

ΙΚΑΡΟΣ

Για την Αλελί και τη Ροσάριο

Δεν έχω αναμνήσεις
από την παιδική μου ηλικία.

ΖΩΡΖ ΠΕΡΕΚ¹

...όπως η ιδιωτική ζωή των δέντρων
ή των ναυαγών.

ΑΝΤΡΕΣ ΑΝΓΟΥΑΝΤΕΡ²

ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟ

Ο Χουλιάν διασκεδάζει τη μικρή με την «Ιδιωτική ζωή των δέντρων», μια σειρά παραμύθια που σκάρωσε για να τη νανουρίζει. Κεντρικοί ήρωες των παραμυθιών είναι μια λεύκα κι ένα μπαομπάμπ που, τις νύχτες, όταν δεν τα βλέπει κανείς, κουβεντιάζουν για φωτοσυνθέσεις, για σκίουρους ή για τα αναρίθμητα πλεονεκτήματα του να είσαι δέντρο και όχι άνθρωπος ή ζώο ή, όπως λένε τα ίδια, ηλίθιος τσιμεντένιος όγκος.

Η Ντανιέλα δεν είναι κόρη του, αλλά του είναι δύσκολο να μην τη σκέφτεται σαν κόρη του. Πάνε τρία χρόνια από τότε που ο Χουλιάν μπήκε στην οικογένεια, γιατί αυτός ήταν που ήρθε (η Βερόνικα και η μικρή ήταν ήδη εκεί), αυτός ήταν που παντρεύτηκε τη Βερόνικα αλλά και, κατά κάποιον τρόπο, την Ντανιέλα, η οποία στην αρχή αντέδρασε, αλλά σιγά σιγά αποδέχθηκε την καινούργια της ζωή. Ο Χουλιάν είναι πιο άσχημος απ' τον μπαμπά αλλά το ίδιο συμπαθητικός, έλεγε στις φίλες της που συγκατένευαν με αναπάντεχη σοβαρότητα, θαρρείς και διαισθάνονταν ότι η άφιξη του Χουλιάν δεν ήταν ευκαιριακή. Με τον καιρό, ο Χουλιάν κέρδισε και μια θέση στις σχολικές ζωγραφιές της Ντανιέλας. Υπάρχει μία, μάλιστα, που ο Χουλιάν την αγαπά ιδιαίτερα:

είναι οι τρεις τους στην ακρογιαλιά, η μικρή και η Βερόνικα φτιάχνουν τούρτες από άμμο, κι εκείνος είναι με μπλουτζίν και πουκάμισο, διαβάζοντας και καπνίζοντας κάτω από έναν ήλιο ολοστρόγγυλο και κατακίτρινο.

Ο Χουλιάν είναι πιο άσχημος από τον πατέρα της Ντανιέλας, αλλά και πιο νέος· δουλεύει πιο πολύ και βγάζει πιο λίγα, καπνίζει πιο πολύ και πίνει πιο λίγο, δεν αθλείται πολύ (μάλλον δεν αθλείται καθόλου) και ξέρει πιο πολλά για δέντρα απ' ό,τι για χώρες. Είναι λιγότερο ανοιχτόχρωμος, λιγότερο απλός και πολύ πιο μπερδεμένος από τον Φερνάντο – αυτό είναι το όνομα του πατέρα της Ντανιέλας: Φερνάντο, γιατί πρέπει να 'χει κι αυτός ένα όνομα, αν και δεν μπορεί να πει κανείς ότι είναι εχθρός του Χουλιάν, ούτε κανενός άλλου. Κι αυτό ακριβώς είναι το πρόβλημα: ότι σ' αυτή την ιστορία δεν υπάρχουν εχθροί. Η Βερόνικα δεν έχει εχθρούς, ο Χουλιάν δεν έχει εχθρούς, ο Φερνάντο δεν έχει εχθρούς, κι όσο για την Ντανιέλα, αν εξαιρέσουμε έναν τεμπελάκο συμμαθητή της που όλη μέρα τής κάνει γκριμάτσες, ούτε αυτή έχει εχθρούς.

Καμιά φορά ο Φερνάντο είναι ένα στίγμα στη ζωή της Ντανιέλας, αλλά και ποιος δεν είναι, κατά καιρούς, στίγμα στη ζωή κάποιου άλλου;

Ο Χουλιάν είναι ένας Φερνάντο χωρίς το στίγμα, αλλά καμιά φορά και ο Φερνάντο είναι ένας Χουλιάν χωρίς το στίγμα.

Και η Βερόνικα; Ποια είναι η Βερόνικα;

Επί του παρόντος, η Βερόνικα είναι κάποια που δεν έρχεται, που ακόμα δεν έχει γυρίσει από το μάθημα ζωγραφικής. Η Βερόνικα είναι κάποια που ελαφρώς απουσιάζει από το μπλε δωμάτιο – το μπλε δωμάτιο είναι της Ντανιέλας, το λευκό είναι της Βερόνικας και του Χουλιάν. Υπάρχει και ένα πράσινο δωμάτιο, που εκείνοι

το λένε δωμάτιο των ξένων, χαριτολογώντας, γιατί άντε να κοιμηθεί κανείς μέσα σ' αυτό το χάος από βιβλία, ντοσιέ και πινέλα, ενώ ο ρόλος του άβολου καναπέ έχει ανατεθεί στο μεγάλο μπαούλο όπου μέχρι πριν από λίγους μήνες φύλαγαν τα καλοκαιρινά.

Τα κανονικά βράδια, στο σπίτι, επικρατεί μια αδιατάρακτη ρουτίνα: ο Χουλιάν και η Βερόνικα βγαίνουν από το μπλε δωμάτιο όταν η Ντανιέλα αποκοιμείται, και μετά, στο δωμάτιο των ξένων, η Βερόνικα ζωγραφίζει και ο Χουλιάν διαβάζει. Κάθε τόσο τον διακόπτει ή τη διακόπτει, κι αυτές οι αμοιβαίες παρεμβολές συνιστούν διαλόγους, συζητήσεις ανάλαφρες ή και, καμιά φορά, σημαντικές, αποφασιστικές. Αργότερα μεταφέρονται στο λευκό δωμάτιο όπου βλέπουν τηλεόραση ή κάνουν έρωτα ή τσακώνονται – όχι τίποτα σοβαρό, τίποτα που να μην μπορεί να τακτοποιηθεί αμέσως, πριν ακόμα τελειώσει η ταινία, ή ώσπου ένας απ' τους δύο υποχωρήσει, είτε γιατί θέλει να κοιμηθεί είτε γιατί θέλει σεξ. Η συνήθης κατάληξη αυτών των τσακωμών είναι ή ένα πηδηματάκι βιαστικό και σιωπηλό ή ένα διόλου σύντομο γαμήσι, όλο γελάκια και βογκητά. Ακολουθούν πέντ'-έξι ώρες ύπνου. Και μετά αρχίζει η επόμενη μέρα.

Τούτο δω, όμως, δεν είναι κανονικό βράδυ ή, εν πάση περιπτώσει, δεν είναι ακόμα. Επίσης δεν είναι απολύτως σίγουρο ότι θα υπάρξει επόμενη μέρα, αφού η Βερόνικα δεν έχει γυρίσει από το μάθημα ζωγραφικής. Όταν εκείνη επιστρέψει, το μυθιστόρημα θα διακοπεί. Αλλά όσο δεν επιστρέφει, το βιβλίο θα συνεχίζεται. Θα συνεχίζεται, ώσπου η Βερόνικα επιστρέψει ή ώσπου ο Χουλιάν βεβαιωθεί ότι δεν πρόκειται να επιστρέψει. Επί του παρόντος, η Βερόνικα απουσιάζει από το μπλε δωμάτιο, όπου ο Χουλιάν διασκεδάζει τη μικρή με μια ιστορία για την ιδιωτική ζωή των δέντρων.

Αυτήν ακριβώς τη στιγμή, οχυρωμένα στη μοναξιά του πάρκου, τα δέντρα σχολιάζουν την κακοτυχία μιας βελανιδιάς που δύο άτομα χάραξαν στον κορμό της τα ονόματά τους σε ένδειξη αιώνιας φιλίας. Κανείς δεν έχει δικαίωμα να σου κάνει τατουάζ χωρίς τη συγκατάθεσή σου, αποφαίνεται η λεύκα, και το μπασομπάμπ είναι ακόμα πιο emphaticό: η βελανιδιά έπεσε θύμα μιας αξιοθρήνητης πράξης βανδαλισμού. Αυτά τα άτομα πρέπει να τιμωρηθούν. Δε θα κλείσω τα μάτια μου αν δεν τα δω να τιμωρούνται όπως τους αξίζει. Θα κινήσω γη και ουρανό για να τα βρω.

Η μικρή ξεκαρδίζεται, αλλά δε δείχνει καθόλου να νυστάζει. Κι αρχίζει τις ερωτήσεις, που δεν είναι ποτέ μία αλλά τουλάχιστον δύο ή τρεις, διατυπωμένες με αγχωμένο ενδιαφέρον: Τι είναι βανδαλισμός, Χουλιάν; Μπορείς να μου φέρεις ένα ποτήρι λεμονάδα με τρεις ζάχαρες; Χαράξατε ποτέ, εσύ και η μαμά, ένα δέντρο σε ένδειξη φιλίας;

Ο Χουλιάν απαντάει καρτερικά, φροντίζοντας να σεβαστεί τη σειρά των ερωτήσεων: Βανδαλισμός είναι αυτό που κάνουν οι βάνδαλοι, και βάνδαλοι είναι κάτι άτομα που κάνουν ζημιές γιατί χαίρονται να κάνουν ζημιές. Και, μάλιστα, μπορώ να σου φέρω ένα ποτήρι λεμονάδα. Και όχι, η μαμά σου κι εγώ δε χαράξαμε ποτέ τα ονόματά μας στον κορμό ενός δέντρου.

Στην αρχή, η ιστορία της Βερόνικας και του Χουλιάν δεν ήταν ιστορία αγάπης. Η αλήθεια είναι ότι η πρώτη γνωριμία τους ήταν μια εμπορική συναλλαγή. Τότε εκείνος βίωνε τον επιθανάτιο ρόγχο μιας ξεχειλωμένης σχέσης με την Κάρλα, μια γυναίκα απόμακρη και αγέλαστη, που λίγο έλειψε ν' αρχίσει να τη βλέπει εχθρικά. Δεν είχαν και πολλά πράγματα να γιορτάσουν οι δυο τους, αλλά, παρ' όλα αυτά, ο Χουλιάν, μετά από σύσταση ενός συναδέλφου του, τηλεφώνησε στη Βερόνικα, τη ζαχαροπλάστισα,

και της παράγγειλε μια τούρτα με τρεις κρέμες που, τελικά, κατάφερε να ευφράνει τα γενέθλια της Κάρλας. Όταν ο Χουλιάν πήγε να πάρει την τούρτα απ' το διαμέρισμα της Βερόνικας, το ίδιο αυτό διαμέρισμα όπου ζουν τώρα, είδε μια γυναίκα μελαχρινή και λεπτή, με ίσια, μαύρα μαλλιά και σκούρα μάτια, μια Χιλιάνα, να το πούμε έτσι, με νευρικές χειρονομίες, σοβαρή και αλέγγρα την ίδια στιγμή· μια γυναίκα ωραία, που είχε μια κόρη, μπορεί και σύζυγο. Ενώ περίμενε στο σαλόνι τη Βερόνικα να τυλίξει την τούρτα, ο Χουλιάν είδε να ξεπροβάλλει από μια πόρτα το κατάλευκο πρόσωπο ενός πολύ μικρού κοριτσιού. Ακολούθησε ένας σύντομος διάλογος ανάμεσα στην Ντανιέλα και στη μητέρα της, ένας διάλογος κοφτός αλλά εγκάρδιος, καθημερινός, ίσως μια σύντομη διαπραγματέυση σχετικά με το βούρτσισμα των δοντιών.

Θα 'ταν ανακρίβεια αν λέγαμε ότι εκείνο το απόγευμα ο Χουλιάν ερωτεύτηκε τη Βερόνικα. Η αλήθεια είναι ότι πέρασαν τρία-τέσσερα αμήχανα δευτερόλεπτα ή, για να το πούμε αλλιώς, ο Χουλιάν έπρεπε να φύγει από εκείνο το διαμέρισμα τρία-τέσσερα δευτερόλεπτα νωρίτερα, κι αν δεν το 'κανε ήταν επειδή ήθελε να κοιτάξει για άλλα τρία-τέσσερα δευτερόλεπτα το σκούρο και ολοκάθαρο πρόσωπο της Βερόνικας.

Ο Χουλιάν σωπαίνει, ευχαριστημένος με την ιστορία που έχει αφηγηθεί, όμως η Ντανιέλα όχι μόνο δεν κοιμάται αλλά και δείχνει ζωηρή, διατεθειμένη να παρατείνει τη συζήτηση. Παίρνοντας μια δεξιοτεχνική στροφή, η μικρή αρχίζει να του μιλάει για το σχολείο, ώσπου, εντελώς αναπάντεχα, του εκμυστηρεύεται ότι θέλει να βάψει τα μαλλιά της μπλε. Εκείνος χαμογελάει, μετά σκέφτεται ότι πρόκειται για επιθυμία μεταφορική, όπως το όνειρο να πετάξεις ή να ταξιδέψεις στο χρόνο. Όμως εκείνη μιλάει σοβαρά. Δύο κορίτσια αλλά κι ένα αγόρι στην τάξη μου έχουν

βάψει τα μαλλιά τους, λέει, και θέλω κι εγώ να έχω τουλάχιστον μια τούφα μπλε – μπλε ή κόκκινη δεν έχω αποφασίσει, μουρμουρίζει, λες και η απόφαση θα 'ταν δική της αποκλειστικά. Πρώτη φορά το θίγει αυτό το θέμα: ο Χουλιάν καταλαβαίνει πως το απόγευμα η μικρή μίλησε γι' αυτό στη μητέρα της, και τώρα ζητάει τη συγκατάθεση του πατριού της. Κι ο πατριός της προσπαθεί, ψηλαφητά, να βρει τη θέση του στο παιχνίδι. Ακόμα δεν έχεις κλείσει τα οκτώ, της λέει, είσαι πολύ μικρή για να βάψεις τα μαλλιά σου, κι αυτοσχεδιάζει μια δήθεν οικογενειακή ιστορία που αποδεικνύει ότι είναι σκέτη τρέλα να βάφεις τα μαλλιά σου. Ο διάλογος συνεχίζεται ώσπου, ελάχιστα ικανοποιημένη, η μικρή αρχίζει να χασμουριέται.